

ЛІНГВОДИДАКТИКА

УДК 378:37.04

DOI: 10.12958/2227-2844-2020-4(335)-186-194

Кіріченко О. М.,

старший викладач кафедри світової літератури

та російського мовознавства

ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”,

м. Старобільськ, Україна

olgashevchenko84@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-2131-9216>

Крижановський С. І.,

магістр кафедри світової літератури

та російського мовознавства

ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”,

м. Старобільськ, Україна

ksi4021978@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-0719-7040>

ШЛЯХИ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ О. ПУШКІНА НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ-ФІЛОЛОГАМИ

Іноземним студентам-філологам необхідно з самого початку опанувати спеціальні дисципліни, звертатися до художніх текстів, що являють собою найкращі зразки російської літератури. Вже з середини ХІХ століття творчість О. Пушкіна є основним орієнтиром для розвитку всього художнього мистецтва. Художні досягнення поета – унікальне явище. Творчий світ О. Пушкіна – це не тільки новаторство, але й осмислення традицій попередніх епох. Різноманітна тематика творів, їх мовні особливості викликають інтерес в іноземних студентів та сприяють пошуку ефективних шляхів вивчення творчості поета на заняттях із російської мови та літератури. Сьогодні існує чимало робіт, присвячених дослідженню актуальних питань методики викладання по даній темі (про підходи до вивчення творчості О. Пушкіна писали Т. Бажанова, Н. Іпполітова, О. Ісаєва, Ж. Клименко, В. Кудрявцева, Л. Мірошніченко, В. Маранцман, Т. Недайнова, О. Покатілова). Однак більшість із них стосуються знайомства з поетом у рамках шкільної програми. Методиці вивчення творчості О. Пушкіна у вищих навчальних закладах, особливо іноземними студентами, приділено недостатньо уваги. Все це обумовлює актуальність нашої статті, мета якої полягає в прагненні вибору методичного напрямку та ефективного підходу при ознайомленні з літературною спадщиною О. Пушкіна на заняттях із російської мови та літератури з іноземними студентами-філологами.

Зазначимо, що знайомство з творами О. Пушкіна, пізнання особливостей його літературної діяльності займає важливе місце в процесі вивчення лінгвістичних і літературознавчих дисциплін студентами-філологами. При цьому слід враховувати й рівень мовної підготовки іноземних громадян, і ту національну культуру, котру вони репрезентують. Важливим завданням, на наш погляд, має стати прагнення показати світове значення творчості О. Пушкіна, котрий був основоположником і російської літератури й російської літературної мови. Його твори несуть у собі ідеї гуманізму, орієнтують на вищі морально-етичні цінності, виховують віру в справедливість, сприйняття світу у всій багатогранності його проявів. Неможливо переоцінити вплив О. Пушкіна на всі складові світової культури і мистецтва. Новаторський характер літературних надбань поета сприяв розвитку мови художньої літератури, появі нової тематики, жанрових модифікацій ліро-епічної поезії, психологізму. Художні досягнення О. Пушкіна, завершуючи літературний процес попереднього часу, відкрили широкі можливості для розвитку наступного покоління творчих індивідуальностей.

На наш погляд, матеріал філологічних дисциплін для іноземних студентів, які вивчають російську мову і літературу, дозволяє широко використовувати творчі пошуки О. Пушкіна. Однак завдання викладача полягає в тому, щоб студенти не тільки запам'ятали певну інформацію, пов'язану з життям і літературною діяльністю поета, а й змогли відчутися цю творчість, зробити її надбанням власного світогляду. Різні методичні шляхи дозволяють домогтися такого результату.

Слід зазначити, що вітчизняна методика набула значного досвіду у вивченні творів О. Пушкіна. Однією з перших методичних робіт стала праця Ф. Буслаєва „Про викладання вітчизняної мови”, в якій розглядалися підходи до вивчення „Казки про рибака і рибку” в навчальних закладах. В. Стоюнін першим вніс у „Хрестоматію до керівництва для теоретичного вивчення літератури” уривок із поеми „Руслан і Людмила”, „Край лукомор'я дуб зелений”. У першій половині ХХ століття відомий методист О. Алфьоров дав науково зумовлений аналіз лірики поета, його роману „Євгеній Онегін”, трагедії „Борис Годунов” у підручнику „Рідна мова в середній школі”. М. Рибникова довела необхідність вивчення казок О. Пушкіна, детально розробила методику роботи над „Казкою про мертву царівну”. Г. Гуковським підготовлені методичні рекомендації щодо вивчення пушкінської творчості в книзі „Вивчення літературного твору в школі”.

Для іноземних студентів, які тільки долучаються до вивчення творчості О. Пушкіна, ефективними методичними шляхами, що сприяють досягненню його художнього досвіду, є взаємодія мистецтв. Українська вчений-методист Т. Недайнова в статті „Союз тексту і графіки: малюнки О.С. Пушкіна на уроках літератури” розробила найбільш повну на сьогоднішній день систему вивчення творів поета з використанням взаємодії мистецтв, зіставленням творів поета, його автоілюстрацій та ілюстрацій інших художників.

Методика вченої стосується в першу чергу учнів, проте, на наш погляд, вона буде досить ефективною і в університетській практиці викладання студентам-іноземцям. Спираючись на види малюнків О. Пушкіна, представлених у книзі С. Фомічова „Графіка Пушкіна”, Т. Недайнова розробила систему уроків за творами О. Пушкіна, що містять використання зразків образотворчого мистецтва. Вивчаючи казки О. Пушкіна, на думку Т. Недайнової, *„доцільно звернутися до автопортрету поета, автоілюстрацій до казок, портрету Орини Родіонівни та ілюстрацій В. Васнецова, М. Врубеля, Т. Мавриної”* (Недайнова, 2003, с. 23). У рамках вивчення теми „Світ пушкінських героїнь у повістях „Заметіль” та „Панночка-селянка” необхідно використовувати на заняттях „автопортрет”, малюнки О. Пушкіна, пов'язані з задумом повісті „Панночка-селянка”, ілюстрації М. Добужинського. Вивчення поезитизації в „Пісні про віщого Олега” давньоруської старовини викликає необхідність демонстрації малюнків поета, *„пов'язаних із планом задуманої „Пісні”* (Недайнова, 2003, с. 23), ілюстрацій В. Васнецова, К. Рудакова до твору. Аналіз тем „О. С. Пушкін – видатний російський поет”, „Вірші О. С. Пушкіна”, „Євгеній Онегін” – енциклопедія російського життя – соціально-психологічний роман у віршах” також вимагає залучення творів живопису. Вивчення життєвого та творчого шляху поета Т. Недайнова рекомендує почати з пізнання малюнків О. Пушкіна: *„рольових” портретів, портретів Н. Гончарової, декабристів, Олександра Першого, „повішених”*. Також слід звернути увагу на портрети О. Пушкіна, створені В. Фаворським, М. Кузьмінім, О. Кипренським, В. Тропініним, портрет Н. Пушкіної О. Брюллова та картину „Пушкін із дружиною перед дзеркалом” М. Ульяновою. *Вірші О. С. Пушкіна доцільно вивчати у тісному зв'язку з малюнками поета („титульний лист „Віршів Олександра Пушкіна.1817”, малюнок із зображенням раба (вірш „Анчар”). Співвідношення тексту і графіки в чернетці вірша „Осінь” , серія малюнків „Пісня з гілкою”* (Недайнова, 2003, с. 23). Роман у віршах „Євгеній Онегін” методист розглядає із залученням малюнків поета до твору та ілюстрацій В. Туманського, Д. Веневитинова, Ф. Константинова, М. Кузьміна, К. Рудакова. У даній статті Т. Недайнова рекомендує цікаві завдання для роботи з пушкінськими малюнками та творами інших митців, які доцільно використовувати на заняттях із іноземними студентами-філологами. Зокрема, Т. Недайнова вважає за доцільне *„показати не тільки один із відомих портретів поета, а й його автопортрет 1821 року і запропонувати виокремити ті риси, які сам поет хотів відобразити”* (Недайнова, 2003, с. 23). Методист пропонує на заняттях за казками О. Пушкіна *„порівняти пушкінську ілюстрацію з ілюстрацією будь-якого професійного художника. Чи є відмінності, в чому вони полягають? Подумайте, які причини цих відмінностей? Яка із запропонованих ілюстрацій допомагає Вам краще зрозуміти текст казки? Спробуйте самі намалювати до казки дві ілюстрації: одна з них в точності відповідатиме тексту казки, на інший покажіть те, про що в*

казці, може бути, і не сказано, але ви вважаєте, що це може бути або повинно бути. Прокоментуйте свої роботи” (Недайнова, 2003, с. 24).

Систематизувати роботу з малюнками можна за допомогою ряду питань і завдань, пов'язаних з використанням взаємодії мистецтв при вивченні лірики О. Пушкіна. Одне із завдань спрямоване на формування почуття причетності учнів до творчості поета, його душевних переживань: *„Розгляньте ряд малюнків Пушкіна, на яких повторюється одне і те ж – пеньок із однією або декількома гілками. Цей малюнок варіюється, починаючи з середини 1820 року. На думку дослідника Фомічова, „цей графічний знак, пов'язаний із загальним контекстом чернетки, передає психологічний стан безвиході, невтілених надій, перегорілих почуттів”. А з чим у вас асоціюється стан безвиході? Як би ви пояснили появу малюнка пенька з гілками? Підберіть самостійно вірші, які відповідають психологічному стану поета”* (Недайнова, 2003, с. 25). Працюючи з ілюстраціями до „Євгенія Онєгіна”, Т. Недайнова пропонує учням намагатися створити їх власні вибіркові словесні ілюстрації до роману.

Робота над зіставленням тексту, малюнків поета та ілюстрацій може бути продовжена в позанавчальний час. Т. Недайнова пропонує тематику занять, яка сприяє всебічному й глибокому вивченню цієї проблематики: *„Експерсія по портретній галереї поета”, „Експерсія по портретній галереї „дам серця” поета”, „Дослідження графічних відгуків Пушкіна на повстання декабристів”, „Презентація нової книги”, „Малюнки двох геніїв: О. С. Пушкіна і Т. Г. Шевченка”, „Коли малюнки оживають...”, „Природа в пушкінської графіку”, „У творчій лабораторії Пушкіна-художника”*. Т. Недайнова вважає: *„Головне завдання вчителя в процесі роботи з малюнками О. С. Пушкіна – зробити так, щоб школярі вдумливо читали його твори, щоб в їхній свідомості не виникло щось монументально-відсторонене, історично усталене, що потребує лише шанобливого поклоніння <...> Пушкін зможе допомогти в процесі самопізнання, духовного зростання”* (Недайнова, 2003, с. 26).

У роботі з іноземними студентами-філологами велике значення мають заняття з розвитку мовлення. Одним із шляхів формування комунікативних компетенцій студентів-іноземців є залучення музичних творів, що ілюструють пушкінську творчість. *„Музика може бути помічницею в складній роботі з розвитку мовлення, не замінюючи собою при цьому традиційні, прекрасно зарекомендовані засоби навчання – література й живопис. Джерелом висловлювань в даному випадку є музичні образи тих предметів мови, які входять у програму з російської мови – явища дійсності й т.д., здатні викликати естетичні переживання”* (Взаимосвязь, 2007, с. 15). Усі музичні образи необхідно відбирати з урахуванням особливостей національного сприйняття іноземними студентами, художньої значущості цих творів і методичної доцільності. Перш за все це повинні бути невеликі за обсягом твори, які звучать від однієї до п'яти хвилин. Це дозволить прослухати музичний твір і підібрати необхідні мовні засоби для передачі вражень із мови одного мистецтва на мову іншого, попередити можливі помилки,

допоможе слідувати поставленим на занятті комунікативним завданням. В остаточному підсумку дозволить домогтися точності, яскравості в передачі вражень іноземними студентами-філологами від прослуховування музичних уривків, пов'язаних з творами О. Пушкіна.

Хотілося б зупинитися на методиці використання музичних композицій у процесі роботи з творами О. Пушкіна. Вчені-методисти Т. Недайнова і О. Покатилова пропонують на використовувати прийом імпровізації під час роботи з музичними творами. Зокрема, прослуховуючи музичний твір на необхідно одночасно роздумувати про прочитані вірші О. Пушкіна. Також пропонується *„охарактеризувати інтонації в мові героїв, які прозвучали в запису у виконанні відомих акторів, підібрати музичний супровід до літературного твору, визначити музичний інструмент, який був би найбільш прийнятний для того чи іншого твору О. Пушкіна, визначити різний характер музики до текстів поета, перевести літературні твори або певні теми творчості О. Пушкіна на мову інших видів мистецтва, зіставити епічні, ліричні, драматичні твори О. Пушкіна з операми, симфонічною або фортепіанною фантазією”* (Недайнова, Покатилова, 2000, с. 9). Дані завдання на заняттях із іноземними студентами-філологами повинні носити системний характер, тільки за цієї умови вони будуть сприяти і розвитку комунікативних компетенцій, і розуміння творчості О. Пушкіна, співвіднесеності його з власним світоглядним досвідом.

У сучасних реаліях, працюючи з іноземними студентами-філологами, ефективною є також застосування методики використання кіномистецтва, наприклад, на заняттях з історії літератури. *„Традиція звернення до кіно при вивченні літератури налічує кілька десятиліть, – зазначає методист Т. Швайка. – Тепер же технічні можливості багатьох навчальних закладів дозволяють залучати кіно набагато ширше. Однак часом ми замінюємо одне мистецтво іншим”* (Швайка, 2001, с. 52). Це зауваження вченого правильне й актуальне. Добре відомо, що учні, в тому числі іноземні студенти-філологи, вважають за краще образотворчий ряд словесному. Це відбувається тому, що *„діяльність читача в порівнянні зі сприйняттям інших мистецтв особливо складна: адже слово не володіє, в конкретному сенсі, речовинністю звуку, лінії, кольору, об'єму, руху. Для впливу літературного мистецтва недостатньо зрозуміти й абстрактно логічні значення слів. Емоції та уява підтверджуються конкретними образами, оживають у свідомості читача. Мистецтво кіно – це, спрощено кажучи, і є результатом конкретизації в свідомості режисера словесних образів, який за допомогою технічних і людських ресурсів можуть бачити на екрані й інші люди”* (Швайка, 2001, с. 52).

Необхідність конкретизації словесних образів у свідомості іноземних студентів-філологів вимагає залучення різних ефективних прийомів. Одним із таких важливих способів вирішення проблеми розвитку конкретизації і сприйняття художніх творів іноземними студентами може стати організація взаємодії читацької та глядацької

діяльності на заняттях зі спеціальних дисциплін майбутніх філологів, тобто звернення до образотворчого, театрального мистецтва й до кіно. „Традиційний для методики шлях від словесного твору до його кіно- або театральної інтерпретації сьогодні не дає бажаного результату, оскільки з ланцюжка випадає основне, перша ланка - читання. Але цілком реально перетворити кінематограф із суперника літератури в її союзника. Досвід експериментальної роботи дозволяє стверджувати, що інтерес до літератури підвищується, а літературний розвиток протікає інтенсивніше при спеціально організованому взаємодії читацької та глядацької діяльності”, – зазначає Т. Швайка (Швайка, 2001, с. 53). Підсумовуючи запропоновану методистом концепцію взаємодії кіномистецтва і літератури, визначимо ряд методичних умов, що забезпечують ефективність цієї взаємодії на заняттях із іноземними студентами-філологами. По-перше, необхідно попереднє знайомство іноземних студентів із засобами кінематографічної виразності. По-друге, потрібно організувати обмін враженнями від переглянутих фільмів, пов'язаних з творами О. Пушкіна. Це повинно бути створення такої проблемної ситуації, яка буде мотивувати звернення іноземних студентів до літературного джерела. По-третє, ефективним буде порівняльний аналіз кінофільму й художнього тексту на рівні розгляду епізоду, деталей. Ми вважаємо, що застосування кіноінтерпретації на заняттях із іноземними студентами-філологами досить ефективний метод. Він дозволяє на початковому етапі зрозуміти зміст, фабулу твору. Однак більш глибоке розуміння творів О. Пушкіна вимагає інших підходів. На заняттях із історії літератури необхідно порівнювати й екранізацію творів з літературним текстом автора. Потрібно показати, що літературний твір О. Пушкіна і сценарій, створений на його основі, часто значно відрізняються один від одного. Також у даному випадку доцільно запропонувати студентам-іноземцям і самим зняти невеликий кіно або анімаційний відеоролик на основі творів О. Пушкіна.

Таким чином, ми розглянули деякі існуючі методичні дослідження, що стосуються вивчення творів О. Пушкіна. Ми визначили, що на заняттях із іноземними студентами-філологами ефективним буде вивчення творчості поета із залученням взаємодії різних видів мистецтва: пушкінських автоілюстрацій, портретів поета, картин видатних художників. Виправданим є звернення до музичних композицій, заснованих на творах О. Пушкіна. Методично обумовлено використання кіноінтерпретації на заняттях із іноземними студентами, що дозволяє мотивувати не тільки до читання творів О. Пушкіна, але й до створення власних кіно- та анімаційних робіт за мотивами творчості поета. Перспективи нашого дослідження полягають у детальному розгляді вивчення конкретних творів О. Пушкіна на заняттях із історії літератури з іноземними студентами філологічних спеціальностей. Невирішені питання і проблеми викладання російської мови та літератури як іноземної залишаються і є стимулом для нових досліджень.

Список використаної літератури

- 1. Недайнова Т.** Союз текста и графики: Рисунки А. С. Пушкина на уроках литературы. *Русская словесность*. 2003. №3. С. 22 – 26.
- 2. Взаимосвязь** искусств на уроках литературы. Москва: Академия, 2007. 84 с.
- 3. Недайнова Т.,** Покатилова О. Система завдань з використання різних видів мистецтва на уроках літератури. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2000. №2. С. 7 – 9.
- 4. Швайка Т.** Кіно повинно стати помічником, а не ворогом літератури. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2001. №2. С. 52 – 54.

References

- 1. Nedajnova, T.** (2003). Soyuz teksta i grafiki: Risunki A. S. Pushkina na urokah literatury [Union of text and graphics: Drawings by A. S. Pushkin in literature lessons]. *Russkaya slovesnost' – Russian literature*, 3, 22-26 [in Russian].
- 2. Vzaimosvyaz** iskusstv na urokah literatury [The relationship of arts in literature lessons]. (2007). Moscow: „Akademiya” [in Russian].
- 3. Nedainova, T. & Pokatylova, O.** (2000). Systema zavdan z vykorystannia riznykh vydiv mystetstva na urokakh literatury [System of tasks for the use of different types of art in literature lessons]. *Vsesvitnia literatura v serednikh navchalnykh zakladakh Ukrainy – World literature in secondary schools of Ukraine*, 2, 7-9 [in Ukrainian].
- 4. Shvaika, T.** (2001). Kino povynno staty pomichnykom, a ne vorohom literatury [Cinema should be a helper, not an enemy of literature]. *Vsesvitnia literatura v serednikh navchalnykh zakladakh Ukrainy - World literature in secondary schools of Ukraine*, 2, 52-54 [in Ukrainian].

Кіріченко О. М., Крижановський С. І. Шляхи вивчення творчості О. Пушкіна на заняттях з іноземними студентами-філологами

У статті досліджуються шляхи ефективного засвоєння розвитку усного мовлення іноземними студентами під час вивчення творчої спадщини О. Пушкіна. Невирішені питання і проблеми викладання російської мови та літератури як іноземної залишаються і є стимулом для нових досліджень. Це обумовлює актуальність статті, мета якої полягає в прагненні вибору методичного напрямку та ефективного підходу при ознайомленні з літературною спадщиною О. Пушкіна на заняттях із російської мови та літератури з іноземними студентами-філологами. Розуміти художній твір не тільки як засіб навчання і виховання, а як джерело особистого натхнення й натхнення студентів-іноземців, стимул залучення їх до творчої дослідницької праці; сприймати літературно-художній твір як індивідуальну й неповторну систему художнього мовлення, осмислення якої сприятиме розумінню індивідуальності особистості автора, що виражається через задум, емоційно-оцінне ставлення й сукупність міркувань твору; аналізувати зв'язки між художніми явищами літературного процесу – це основні напрямки

дослідження в даній статті. Автори переконані, що на заняттях із іноземними студентами-філологами ефективним буде вивчення творчості поета із залученням взаємодії різних видів мистецтва: пушкінських автоілюстрацій, портретів поета, картин видатних художників. Виправданим є звернення до музичних композицій, заснованих на творах О. Пушкіна. Музичні твори дозволять іноземним студентам-філологам не тільки дізнатися про інтерпретацію поезій О. Пушкіна композиторами, але й збагатити власний естетичний досвід сприйняття музики. Методично обумовлено використання кіноінтерпретації на заняттях із іноземними студентами, що дозволяє мотивувати не тільки до читання творів О. Пушкіна, але й до створення власних кіно- та анімаційних робіт за мотивами творчості поета.

Ключові слова: взаємодія мистецтв, методи, прийоми, художній твір.

Кириченко О. Н., Крыжановский С. И. Пути изучения творчества А. Пушкина на занятиях с иностранными студентами-филологами

В статье исследуются пути эффективного усвоения развития устной речи иностранными студентами при изучении творческого наследия А. Пушкина. Нерешенные вопросы и проблемы преподавания русского языка и литературы как иностранного остаются и является стимулом для новых исследований. Это обуславливает актуальность статьи, цель которой заключается в стремлении выбора методического направления и эффективного подхода при ознакомлении с литературным наследием А. Пушкина на занятиях по русскому языку и литературе с иностранными студентами-филологами. Понимать художественное произведение не только как средство обучения и воспитания, а как источник личного вдохновения и вдохновения студентов-иностранцев, стимул привлечения их к творческой исследовательской работе; воспринимать литературно-художественное произведение как индивидуальную и неповторимую систему художественной речи, осмысление которой будет способствовать пониманию индивидуальности личности автора, выражается через замысел, эмоционально-оценочное отношение и совокупность соображений произведения; анализировать связи между художественными явлениями литературного процесса – это основные направления исследования в данной статье. Авторы убеждены, что на занятиях с иностранными студентами-филологами эффективным будет изучение творчества поэта с привлечением взаимодействия различных видов искусства: пушкинских авторских иллюстраций, портретов поэта, картин выдающихся художников. Оправдано обращение к музыкальным композициям, основанным на произведениях А. Пушкина. Музыкальные произведения позволят иностранным студентам-филологам не только узнать об интерпретации стихов А. Пушкина композиторами, но и обогатить собственный эстетический опыт восприятия музыки. Методически

обусловлено использование киноинтерпретации на занятиях с иностранными-студентами позволяет мотивировать не только к чтению произведений А. Пушкина, но и к созданию собственных кино- и анимационных работ по мотивам творчества поэта.

Ключевые слова: взаимодействие искусств, методы, приемы, художественное произведение.

Kyrychenko O. M., Kryzhanovskyi S. I. Ways of studying O. Pushkin's creativity in the classroom with foreign students-philologists

The article examines the ways of effective assimilation of the development of oral speech by foreign students when studying the creative heritage of Oleksandr Pushkin. Unresolved issues and problems of teaching Russian language and literature as a foreign language remain and are a stimulus for new research. This determines the relevance of the article, the purpose of which is to strive to choose a methodological direction and an effective approach when acquainting with the literary heritage of Oleksandr Pushkin in the classroom on the Russian language and literature with foreign students of philology. To understand a work of art not only as a means of teaching and upbringing, but as a source of personal inspiration and inspiration for foreign students, an incentive to attract them to creative research work; to perceive a literary and artistic work as an individual and unique system of artistic speech, the interpretation of which will contribute to the understanding of the individuality of the author's personality, expressed through the concept, emotional-evaluative attitude and a set of considerations of the work; to analyze the connections between artistic phenomena of the literary process - these are the main directions of research in this article. The authors are convinced that in the classroom with foreign students of philology, it will be effective to study the poet's work with the involvement of the interaction of various types of art: Pushkin author's illustrations, portraits of the poet, paintings by outstanding artists. The appeal to musical compositions based on the works of Oleksandr Pushkin is justified. Musical works will allow foreign students-philologists not only to learn about the interpretation of Oleksandr Pushkin's poems by composers, but also to enrich their own aesthetic experience of music perception. Methodically conditioned by the use of film interpretation in the classroom with foreign students, it allows you to motivate not only to read the works of O. Pushkin, but also to create your own films and animation works based on the poet's work.

Key words: interaction of arts, methods, techniques, artwork.

Стаття надійшла до редакції 25.10.2020 р.

Стаття прийнята до друку 26.10.2020 р.

Рецензент – д. філ. н., проф. Дмитренко В. І.